Эртага Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти куни

ТИНЧЛИК ПОСБОНИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22 ЙИЛ ЧИҚИШИ. | 22 февраль, 1975 йил ШАНБА ◆ № 38 (5387). | Баҳоси 2 тийин

1975 ЙИЛ — БИЗ УЛУҒ ВАТАН УРУШИДАГИ ҒАЛАБАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАЙДИГАН ЙИЛ БЎЛАДИ, БУ УРУШДА СОВЕТ ХАЛҚИ ОММАВИЙ ҚАҲРАМОНЛИК ВА МАРДЛИК КЎРСАТДИ, СОЦИАЛИСТИК ВАТАН ОРНОМУСИ, ОЗОДЛИГИ ВА МУСТАҚИЛЛИГИНИ ҚАТТИҚ ТУРИБ ҲИМОЯ ҚИЛДИ, ДУНЁ ХАЛҚЛАРИНИ ФАШИСТЛАР ХАВФИ АСОРАТИДАН ОМОН САҚЛАБ ҚОЛДИ. УЛУҒ ҒАЛАБА ЮБИЛЕЙИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛИШ, УНИ МЕҲНАТ ФРОНТИДА ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР БИЛАН НИШОНЛАШ — ҲАР БИР СОВЕТ КИШИСИНИНГ ВАТАНПАРВАРЛИК БУРЧИДИР.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан.

З. Эргашев чизган расм.

ЯНГИ МАРРАЛАР

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОН ТЕХНИКА ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1975 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

В. И. Ленин номли Тошкент электрон техника заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, белгиловчи 1974 йил планини муваффақиятли бажардилар.

Ўтган йил ишлаб чиқариш ҳажми 25 процент, меҳнат унумдорлиги 22 процент кўпайди. Бу — план топшириқларидан анча юқори. Беш йилликнинг тўрт йили плани 1974 йил июлида, республика ва Ўзбекистон Компартиясининг эллик йиллик юбилейи арафасида эса меҳнат унумдорлиги юзасидан беш йиллик топшириқ бажарилди.

Завод коллективи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажаришга муносиб ҳисса қўшишга интилиб, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига қилган Мурожаатига жавобан ўз зиммасига қуйидаги социалистик мажбуриятларни олади:

— 1975 йил плани барча техника иқтисодий кўрсаткичлар жиҳатидан барвақт 26 декабрда бажарилади. Ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан беш йиллик план совет халқининг Улуғ Ватан урушида қозонган ғалабасининг 30 йиллигигача бажарилади;

— меҳнат унумдорлиги 1974 йилда эришилганига нисбатан 22 процент оширилади. Маҳсулот ҳажми ўсишининг 80 проценти меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига олинади;

— прогрессив технологияни қўллаш ҳамда тежаб-тергаш тадбирларини амалга ошириш ҳисобига 300 минг сўмлик энг тахчил материаллар ва бир миллион киловатт-соат электр энергияси тежалади;

— шартли йиллик иқтисодий самараси бир миллион сўмга борадиган 600 тадан ошиқ рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилиши таъминланади;

— янги серунум машина-ускуналарни, шу жумладан механизациялашган поток линияларни ҳамда 150 та технологик ва контрол ўлчов машина-ускуналарини ишлаб чиқаришга жорий этишдан бир миллион сўмлик иқтисодий самара олинади;

— ишлаб чиқариш қувватларини янада ошириш мақсадларида заводнинг қурилаётган объектлари учун лойиҳа смета ҳужжатлари, машина-ускуналари ўз вақтида тайёрлаб қўйилади;

— халқ истеъмоли моллари сифати яхшиланишига эришилади, бултурги йилга нисбатан 30 процент кўп шундай моллар чиқарилади.

В. И. Ленин номли Тошкент электрон техника заводининг коллективи зиммасига олинган социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилиши учун ҳамма куч-қувватлари, билими, орттирган тажрибаларини сарфлайди ҳамда тўққизинчи беш йиллик планларини барвақт бажариш ишига зарбдор меҳнати билан муносиб ҳиссасини қўшади, деб Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Совет ҳукуматини, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматини ишонтиради.

Мажбуриятлар В. И. Ленин номли Тошкент электрон техника заводи партия-хўжалик активининг йиғилишида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

ЮКСАК МУКОФОТ

СССР Олий Совети Президиуми Тюмень области шимолий районлари — Урал-Поволжье-марказ газ қувурини ўтказишда топшириқларни муваффақиятли бажарганликлари учун газ қувурини ўтказишда алоҳида ўрнак кўрсатган ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларни СССРнинг орден ва медаллари билан мукофотлади.

Шу жумладан, Ўзбекистон ССР бўйича **Тошкент областидан «Ҳурмат Белгиси» ордени билан Соболев** Виктор Афанасьевич — «Средазнефтегазстрой» трестининг бош инженери.

ТАРИХ ВА МАДАНИЯТ ЁДГОРЛИКЛАРИНИ АСРАЙЛИК ВА УЛАРГА ЭЪТИБОР БЕРАЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республикадаги архитектура, тарихий, бадиий ва археологик ёдгорликларни қўриқлаш, реставрация этиш ва пропаганда қилишни янада яхшилаш ҳамда улардан идеология ишида фойдаланиш чоралари тўғрисидаги масалани қараб чиқди.

Қабул қилинган қарорда таъкидланадики, Ўрта Осиё қадимий меъморчилигининг Ўзбекистон ССР территориясида сақланиб қолган кўпдан-кўп тарихий-бадиий ва архитектура ёдгорликлари совет фани ва жаҳон фани учун, Ўрта Осиё халқларининг ўзига хос маданияти ривожланиш тарихини марксча-ленинча тўғри тушуниш учун жуда катта аҳамиятга эга; улар меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги, пролетар интернационализми ва юксак бадиий эстетик идеаллар руҳида тарбиялашда замонавий монументал санъат ёдгорликлари каби муҳим аҳамиятга эга.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети таъкидладики, сўнгги йилларда республикада анчагина архитектура ёдгорликлари реставрация қилинди. Булар орасида Самарқанд, Бухоро ва Хивадаги қадимий меъморчиликнинг бир қанча ансамбллари бор. Ўзбекистон ССР маданият министрлигига қарашли Ҳамза номли санъатшунослик институти, республика Фанлар академиясининг археология институти ўтказган археологик тадқиқотлар натижасида Афросиёб, Далварзинтепа, Халчаён, Варахш каби жойларда жаҳон аҳамиятига молик ёдгорликлар очилди.

Тарих ва маданият ёдгорликларини пропаганда қилишга эътибор ошди, шуларга бағишланган лекциялар, виставкалар, экскурсиялар кўпайиб, матбуот, телевидение ва радио орқали материаллар берила бошлади.

Шу билан бирга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон ССР маданият министрлиги, тарих ва маданият ёдгорликларини қўриқлаш жамияти, Ўзбекистон архитекторлари союзи, маҳаллий партия ва совет органларининг эътиборини тарих ва маданият ёдгорликлари ҳамда замонавий монументал ҳайкалларни қўриқлаш, реставрация қилиш ва улардан идеология ишида фойдаланишдаги жиддий камчиликларга жалб этди.

Республикада қадимий меъморчиликнинг бир қанча ноёб асарларини реставрация қилиш, уларга ёндош қўриқланадиган зона ва бориладиган йўлларни ободонлаштириш ишларида ҳали сусткашлик бор. Монументал ҳайкалтарошлик замонавий асарларини ҳисобга олиш ва қўриқлаш борасида тегишли ишлар ўтказилмаяпти. Илмий реставрация ишлаб чиқариш устахоналари учун мутахассис кадрлар тайёрлаш ташкил этилмаган. Маҳаллий советларнинг айрим ижроия комитетлари, область маданият бошқармалари ҳамда тарих ва маданият ёдгорликларини қўриқлаш жамиятининг область советлари архитектура ва археология ёдгорликларини қўриқлаш тўғрисидаги қонунларнинг бузилишига қарши курашда зарур принципиаллик кўрсатмаётир.

Идеологик тадбирлар системасида, ёшларни ғоявий-эстетик, интернационал, ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда, айниқса уларни совет халқининг шонли жанговар ва меҳнат анъаналари руҳида тарбиялашда тарихий меъморий ёдгорликлардан, монументал санъатнинг замонавий асарларидан тўла йўсинда фойдаланилмаётир, илмий-оммабоп адабиётлар, ҳужжатли фильмлар оз чиқарилаётир, улуғ Октябрь социалистик революцияси, гражданлар уруши, 1941—1945 йиллардаги улуғ Ватан урушининг қаҳрамонлари шарафига, партия, совет давлатининг атоқли раҳбарлари, фан ва маданият арбоблари шарафига қўйилган ёдгорликлар ва монументлар тўғрисида, шунингдек Ўзбекистон архитектурасининг тарихи тўғрисида, республика олимларининг катта-катта археологик кашфиётлари ҳақида телевидение ва радио орқали эшиттиришлар ҳам уюштирилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область, шаҳар, район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар, район ижроия комитетлари, маданият министрлиги, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларининг қўриқлаш жамияти, Ўзбекистон архитекторлари Союзи зиммаларига маданиятимизнинг тарихий ва замонавий ёдгорликларини қўриқлаш, реставрация, пропаганда қилишни янада яхшилаш борасидаги тадбирларни ишлаб чиқиш вазифасини юклади.

Ўзбекистон ССР маданият министрлиги, Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини қўриқлаш жамияти, архитекторлар Союзига 1975 йил Самарқандда тарихий-меъморий, археологик ёдгорликлар ҳамда монументал санъат замонавий асарларини қўриқлаш, реставрация ва пропаганда қилиш ҳамда улардан идеология ишида фойдаланиш масалаларига бағишланган республика кенгаши ўтказишларини тавсия қилди.

Ўзбекистон ССР маданият министрлиги, Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини қўриқлаш жамияти зиммасига тарих ва маданият ёдгорликларини қўриқлаш тўғрисидаги қонунларнинг бузилишига қарши курашни кучайтириш борасида область ижроия комитетлари билан биргаликда тадбирлар қабул қилиш; архитектура ва монументал санъат замонавий ноёб объектларини давлат муҳофазасига ўтказишни ташкил этиш хусусидаги таклифларни киритиш; энг муҳим тарихий меъморий ёдгорликлар реставрация этилишини ҳамда уларга ёндош муҳофаза зоналари ва бориладиган йўллар ободонлаштирилишини тезлаштириш; Шаҳрисабзда махсус илмий реставрация ишлаб чиқариш устахонасини очиш, Бухоро ва Самарқанд махсус илмий реставрация устахоналари базасида шогирдларга таълим бериш йўли билан реставратор уста кадрлар тайёрлашни ташкил этиш вазифалари топширилди.

Самарқанддаги Регистон ансамбли тамомила реставрация қилиниб бўлгач, у ерда Ўзбекистон меъморий ва монументал санъат музейини очишга, Тошкентнинг Октябрь районида (Бинкент) тарихий қурилишлар қўриқхона зонасини барпо этишга қарор қилинди.

Қарорда ёдгорликларни таъминлаш учун ажратиладиган пул ҳамда моддий ресурслар ва техникани кўпайтириш юзасидан қўшимча чоралар кўриш кўзда тутилган.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг давлат кинематография, телевидение ва радио эшиттириш комитетларига тарихий меъморий ва археологик ёдгорликлар, замонавий монументал санъат тўғрисида, тарихий меъморий ёдгорликларни реставрация қилувчи усталарнинг ишлари, республика археологлари ва архитекторларининг ишлари тўғрисида ҳужжатли фильмлар чиқаришни кўпайтириш, етакчи санъатшунослар, археологлар, чет эллик олимлар иштирокида мунтазам равишда телевизион суҳбатларни ташкил этиб туриш, кино театрларда сеанслар бошланиши олдидан тарихий меъморий ва археологик ёдгорликлар, монументал санъат замонавий асарлари тўғрисидаги фильмлар кўрсатиб туришни кенг кўламда уюштириш вазифалари топширилди.

Республика газеталари ва журналларига тарихий меъморий ёдгорликлар ҳамда монументал ҳайкалтарошлик замонавий асарларини қўриқлаш, реставрация ва пропаганда қилиш масалаларини матбуотда кенг кўламда ёритиш таклиф этилди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг давлат нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари комитетига республика моддий маданият ёдгорликлари тўғрисида илмий ва оммабоп адабиёт чиқаришни кўпайтириш таклиф этилди.

ЛЕНИН номли Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг мис эритиш заводида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар давлат Сифат белгисини олди. Бунда новатор ишчиларнинг ҳиссаси катта. Суратда: пешқадам ишчи Ҳ. Бўронов.

Г. Цун фотоси. (ЎзТАГ).

ТАШАББУСКОРЛАР

Якунловчи йилда ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИ соҳибкорлари мўл узум етиштиришга қарор қилдилар. Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган «Қибрай» совхозидан Воҳид Ҳакимов, «Дўрмон» совхозидан Олим Эгамбердиев ва Одил Бойнафасов бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 220—250 центнердан узум етиштириш мажбуриятини олдилар.

Бу ташаббусни районда биринчи бўлиб «Правда» колхозидан Карим Икромов, «Дўрмон» совхозидан Эргаш Абдураимов, «Қибрай» совхозидан Эмирасан Сулейманов, Юсуф Ёқубов, Ёқуб Мирахмедов ва Ҳаким Зиёев бошлиқ бригада аъзолари қўллаб-қувватладилар.

* * *

Оржоникидзе районида илғор маккажўхорикорлар сафи ҳам кенгайиб бормоқда. «КОММУНИСТ» колхозидан Тамара Шоғиёсова ва Раҳима Абдуллаева бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 100 центнердан маккажўхори дони етиштиришга ваъда бердилар.

Бу ташаббусни «Қибрай» совхозидан Рихси Мадалиев, «Химик» совхозидан Исроил Тошмуҳамедов, «Октябрь» колхозидан Мўмин Бектўраев бошлиқ бригада аъзолари қўллаб-қувватладилар. Фақат шу бешта бригадада мажбуриятнинг бажарилиши якунловчи йилда пландан ташқари 500 тонна маккжўхори дони етиштиришга имкон беради.

* * *

«ЎЗБЕКИСТОН ССР 50 ЙИЛЛИГИ» колхозининг Собир Эргашев, Эътибор Ирисбекова, Тўлаган ва Мақсуд Маҳмудовлар бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 400 центнердан помидор етиштириш мажбуриятини олдилар. Бу бригада аъзолари якунловчи йилда пландан ташқари 440 тонна, помидор етиштиришни мўлжалламоқдалар.

Шу хўжаликнинг сутчилик фермаси ходимлари ҳам якунловчи йилда катта мажбурият қабул қилдилар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мунаввар Исоқова ўзига биркитилган ҳар бир сигирдан 6100 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилди.

Мунаввар билан мусобақадош Қутби Файзиева 5850 килограмм, Валида Мусаева 5200 килограмм ва Ҳаёт Шомирзаева 5000 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилдилар.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети 1975 йил ҳосилига тайёргарлик кўриш юзасидан кузги-қишки ишларнинг февраль ойи иккинчи ўн кунлигида бажарилиш якунларини қараб чиқиб, қарор қилдилар.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Оққўрғон** районига (район партия комитетининг биринчи секретари **А. Икромов,** район ижроия комитетининг раиси **С. Ғоипов,** қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш ишчи-хизматчилари касаба союзлари район комитетининг раиси **М. Яригин,** район комсомол комитетининг секретари **А. Нишонов,** қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **А. Омонбоев,** «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **Р. Рогачев,** қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва сифати бўйича давлат бош инспектори **Г. Лян,** район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи **В. Якименко,** кузги-қишки тадбирларни амалга оширишни назорат қилиш оператив группасининг раҳбари **Б. Бойбўтаев** ўртоқлар) берилди.

Байроқ Калинин районидан олиб берилади.

Оҳангарон, Қуйи Чирчиқ ва Оржоникидзе районларининг 1975 йил ҳосилига тайёргарлик кўришда кузги-қишки тадбирларни ўтказишни яхши олиб бораётганликлари қайд қилинди.

Чиноз ва Бекобод районлари партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг диққат-эътибори февраль ойининг иккинчи ўн кунлигида бу районларда кузги-қишки ишлар суръати пасайиб кетганлигига жалб қилинди.

Оққўрғон районига илғор колхозчи, совхоз ишчилари, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси ва район суғориш системаси ишчиларига сотиш учун битта енгил автомашина ажратилди.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети яна шуларни ҳам қайд қилиб ўтадиларки, Оржоникидзе, Оҳангарон ва Янгийўл районларининг деҳқонлари кўкламги экишга тайёргарликни юқори суръат билан олиб бормоқдалар. Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ ва Пискент районларининг ирригаторлари февраль ойининг иккинчи ўн кунлигида суғориш шохобчалари ва ариқ-зовурларни тозалашда иш ҳажмини анчагина оширдилар.

Калинин, Оққўрғон ва Ўрта Чирчиқ районларининг механизаторлари қишлоқ хўжалик техникасини кўкламги дала ишларига тайёрлашни муваффақиятли ўтказмоқдалар.

ҒОЛИБ, ЕНГИЛМАС,

ПЛАЦДАРМДА

Биз Наревдан кечдик тонг чоғи,
Тилим-тилим дарё қирғоғи.
Совуқ окопда тураман жим,
Қўлимда ўқли автоматим.
Атроф зимзиё, кўк сурмаранг,
Ерлар титраб, даҳшатли оҳанг

Оташ пуркаб сочилар ҳар ён,
Бу ер менга бўлди имтиҳон.
Устда чойшаб, унга қор инар,
Муз ерлардан кўзларим тинар.
Ер ўтланар атрофга боқсам,
Кеча-кундуз, саҳар ва оқшом,
Ев кучанар нафаси битиб,

Қўлдан муҳим марраси кетиб.
Юрагимда ишонч, ўй бутун;
Бўшамадим жангдан неча кун.
Қор, совуқдан ивиб, тўнганим,
Бироқ бунда ёвни енганим,
Хотиримдан чиқмайди ҳеч бир,
Қолар менда улар бир умр.

НАЗАРМАТ
1944 йил, октябрь, Польша.

ТЎПЧИ

Фронт лавҳалари

КЕЧ КИРДИ. Навбатдаги тактик машғулотларга якун ясалди. Полк командири Пётр Патапов бугунги машғулотда намуна кўрсатганлар қаторида Эргашнинг ҳам фамилиясини тилга олиб ўтди.

Дарҳақиқат, Эргаш Муҳамедов хизмат қилаётган тўпчилар экипажи аъзолари «жанг»да активлик кўрсатдилар. Улар дадил ва аниқ ҳаракатлар билан «душман» турган тепаликни қаттиқ «ўққа» тутишди. «Душман»нинг танк ва пиёдаларига олдинга силжиш учун имкон берилмади.

Эргаш — бугун навбатчи. Бу ишнинг ҳам ўзига хос масъулияти бор. Кун бўйи машқ қилиб чарчаган қуролдош дўстларининг кечаси тинч дам олишини таъминлаш лозим. Эргаш постда ҳушёр тураркан, бир зум узоқ қишлоғини эслади. Ҳарбий хизматга кузатиб қолган онажонию, ёру-дўстлари кўз олдига келди.

Офтобхон хола Эргашнинг пешонасидан қайта-қайта ўпаркан, йиғи аралаш дуога қўл очганди:

— Ой бориб, омон қайтинглар.

Эргаш шуларни ўйлаб энтикиб қўйди. Ёз тонгининг салқин шабадаси юзига урилиб руҳи янада енгиллашди. Лекин, шу пайт кучли ёғду кўзини қамаштирди. Чегарадан тўпларнинг даҳшатли гумбирлаши борлиқни ларзага солиб юборди.

— Тревога!

Ором олаётган солдатлар бир зумда сафланди-ю, жангга кириб кетишди. Тўплар гумбирлади, пулемётлар сайради. Атрофни ҳайқириқлар, шовқин-сурон босиб кетди.

Шу аппозда Эргаш хизмат қилаётган артиллерия полки жангчилари 5 кун чинакамига жасорат кўрсатиб жанг қилишди. Олтинчи кунги жанг айниқса шиддатли бўлди. Душман кучлари беҳисоб эди. Улар мўри-малахдек олдинга ўрмаларди. Артиллерия ҳужуми тобора авж олиб борарди. Танк ва бронетранспортёрлар ҳам артиллерия ўти панасида ҳужумга ўтганди. Гўё борлиқни тутун ва олов қоплагандек бўлиб қолди. Сўнгги нафасигача курашишга аҳд қилган артиллериячиларимиз ҳам жавоб ўти очишди.

Эргаш ҳисобни аниқ олар, нишонни бехато урарди. Шу дамда душман танклари яқинлашиб кела бошлади. Ана, биринчисини жангчиларимиз тинчитди. Иккинчи, учинчи, тўртинчи танк шитоб билан юриб келмоқда. Тўплар олдида танк билан гранатали пиёда аскарларимиз жанги қизиб кетди. Эргаш навбатдаги нишонни мўлжалга олаётганида ёнида снаряд портлади.

...У госпиталда кўзини очди. Оёғидан оғир яралангани. Тўрт ой даволанди. Тузалиб чиқдию, яна жангга юборишларини сўради. Уни 62-гвардиячи миномётчилар полкига жўнатишди. Орадан кўп ўтмай, 1943 йилнинг январь ойида шу полкнинг бир группа коммунист ва комсомоллари сафида 6 ойлик янги чиққан қурол — «Катюша»ни ўрганиш курсига жўнади.

Немислар юрагини ларзага солган бу қурол сирларини комсомол аъзоси Эргаш Муҳамедов жуда пухта ўрганиб қайтди. «Катюша» довруғи тез орада оламга кетди. Эргаш шу қурол билан Харьковгача жанг қилиб борди. Воронеж областининг Новомихайловка тармоқли темир йўл станциясида, Харьковда қаттиқ жанг бўлди. Харьков шаҳри ва унинг ёнидаги қишлоқлар уч-тўрт марта қўлдан-қўлга ўтди.

1943 йилнинг қиш ойлари эди. Немис қўшинлари Харьковдан улоқтириб ташлангач 62-полк жангчилари шаҳар ёнидаги яна бир қишлоқни озод қилишди.

Рота командири Илья Лебедь кечга томон қўшни қишлоқ ёнидаги тепаликка икки разведкачини юборди. Жангчилар тун қоронғусида шу тепалик ёнбошига жойлашиб олдилар.

Аёзли шамол баданларни зирқиратарди. Шу чоқ душман кутилмаган томондан ҳужум қилиб қолди. У пистирмада ётган экан. Ҳамма бирдан оёққа турди.

Кураш тонггача давом этди. Бу тенгсиз жангда душман кўп талофат кўрган бўлсада, янги-янги бўлинмаларни жангга ташларди. Эргаш тепалик бағридан қулай жойга жойлашиб олиб, пулемётдан ўқ узар, душманнинг олға силжишига йўл қўймасди. Лекин, орадан беш минут ўтар-ўтмас ёнгинасида снаряд портлади. Эргаш оёғини гўё бир нарса узиб кетгандек сезди. Шу пайт «Ура» садоси янгради. Қўмондонлик ўша куни Эргашни шу жангда кўрсатган қаҳрамонлиги учун 3-даражали Ватан уруши орденига тавсия қилди.

Булар собиқ тўпчи Эргаш ака Муҳамедовнинг жанговар ҳаётидан айрим лавҳалар. У жанг майдонларида партия сафига кирди. Руминия, Болгария, Венгрия, Польша, Чехословакияни озод қилишга актив иштирок этди. Жанг билан Германия тупроғигача борди. Жанг давомида оддий солдатликдан гвардиячи старшина ҳамда оддий миномётчиликдан командирлик даражасигача кўтарилди.

Коммунист Эргаш Муҳамедов каби оққўрғонлик ўғлоклар билан ҳақли равишда фахрланамиз.

С. МУСТАФОЕВ.

Суратда: Эргаш Муҳамедов (чапда) қуролдош дўстлари Виталий Ванкин ва Михаил Лупаев билан бирга.

БЎШ КЕЛМА, ШАРИФЖОН!

Гвардиячи дивизиянинг оддий солдати Шарифжон Умаровдан ҳамма мамнун. Ўрта мактабни тугатгач, Шарифжон аввал пионервожатий бўлиб ишлаган, ўқувчилар ўртасида ташкилий ишларни олиб борган эди.

Совет Армияси сафида ҳам ташкилотчилиги билан у ўз тенгдошларига ўрнак бўляпти. Шарифжон комсомол ишларини олиб борибгина қолмай, ажойиб мутахассислиги билан ҳам ажралиб туради. У иккинчи классли наводкачидир.

Оддий аскар Ш. Умаров бир неча бор бўлинма командирларининг ташаккурини олган. Яқинда эса уни қисм байроғи остида суратга туширишди. Бундай шарафга ҳамма ҳам муяссар бўлавермайди.

Бўш келма, Шарифжон!

Н. ВЕШЧЕНИКИН,
танк экипажи командири, младший сержант.

МАХСУС ТОПШИРИҚ

...Днестр бўйларида шиддатли олишувлар кетяпти. Қўшинларимиз душманга кетма-кет зарба бериб турибди. Шундай оғир вазиятда нариги қирғоқ билан алоқа узилиб қолса бўладими! Командир алоқачи Камол Маҳкамовни ўз ҳузурига чақирди.

— Тездан алоқа боғлаш керак, — топшириқ берди у.

Алоқачи асбоб-анжомларини олди-да, топшириқни бажаришга тайёргарлик кўра бошлади. Икки орада қонли жанглар кетаётганлиги учун алоқани кундузи тиклаб бўлмас эди. Шу боисдан у топшириқни тунда бажаришга аҳд қилди.

Тун... Дарё суви этни жунжиктиради. Атрофга алдамчи сукунат чўмган. Камол Маҳкамов бир ўзи дарёнинг нариги қирғоғига сузиб кетяпти.

Орадан кўп ўтмай у командирга қирғоқлараро алоқа ўрнатилганлиги тўғрисида рапорт берди. Камол ака ана шу жасорати эвазига «Жанговар хизматлари учун» медали билан мукофотланди.

Бу Камол ака жанговар ҳаётидан бир лавҳа, холос. Унинг Харьковдан то Дрезденгача фашистларни қувлаб бориб, қандай қаҳрамонликлар кўрсатганлигини кўксидаги бошқа нишонлардан ҳам билса бўлади.

Ҳозир у «Қизил тонг» фирмасида меҳнат қиляпти. Тинч меҳнат давридаги ишлари ҳам муносиб баҳоланган. Камол ака номини касбдошлари ҳурмат билан тилга оладилар.

М .ДАМИНОВ,
қизил изтопар.

КЎРИК-КОНКУРС

«Узбекхиммаш» заводи меҳнаткашлари Буюк Ғалабанинг 30 йиллигини муносиб кутиб олиш учун кўп тадбирларни амалга оширишяпти. Яқинда бу ерда цехлараро энг яхши қизил бурчаклар ташкил этиш бўйича кўрик-конкурс эълон қилинди.

Қизил бурчаклардаги плакат ва шиорлар, расмлар, ҳарбий ва сиёсий адабиётлар Улуғ Ватан урушида Совет халқи кўрсатган қаҳрамонликлар ҳақида ҳикоя қилади. Шунингдек, заводдаги уруш ветеранлари ва ёш ишчиларнинг учрашувларини ўтказиш, турли суҳбат ва лекциялар ташкил этиш ҳам кўрик-конкурс программасига киради. Конкурс натижалари 28 апрелда якунланади.

Бундай кўрик-конкурслар Чирчиқ химия комбинати, Ўзбекистон қаттиқ қотишмали ва иссиққа чидамли материаллар комбинати ҳамда бошқа қатор корхоналарда ҳам ўтказилмоқда.

Т.СИХАРИЛУДЗЕ,
пенсионер.

СТАРШИЙ ЛЕЙТЕНАНТ М. Новиков командирлик қилаётган батарея ракетачи жангчилари Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти кунини ҳарбий ва сиёсий тайёргарликда юксак кўрсаткичларни қўлга киритган ҳолда кутиб олмоқдалар. Улар хизмат қилаётган Кутузов ва Богдан Хмельницкий орденлари кавалери Порт-Артур гвардиячи моторлашган ўқчилар полки шахсий состави куни кеча Л. И. Брежнев табригига сазовор бўлди. Жангчилар табрикка жавобан жанговар машқларда яна ҳам актив қатнашмоқдалар. Суратда: ракетачилар тактик машғулотда.

О. Пороховников фотоси. (ТАСС).

ТУРКИСТОН Ҳарбий Округи жангчилари жанговар машқлар давомида ўз маҳоратларини яна ҳам оширмоқдалар. Суратда: танклар «ҳужум»да.

А. Авазов фотоси, (ЎзТАГ).

*

ЖАНГЧИ ЁЗУВЧИЛАР УЧРАШУВИ

Яқинда Ангрен шаҳрида Улуғ Ватан уруши иштирокчиси, ҳарбий ёзувчи А. Голишев ҳамда М. Солиев, Л. Белов, В. Устинов сингари ёзувчилар билан учрашув ўтказилди. Улар керамика комбинатида, Ангрен ГРЭСида, 9-шахтада, қурилиш ташкилотлари ва мактабларда бўлдилар.

Запасдаги полковник, ёзувчи А. Голишев Ленинград мудофаасида қатнашган, Варшава, Чехословакияни озод қилишда иштирок этган, то Берлин таслим бўлгунча жанг қилган. У урушдан кейин ўз кўрган-кечирган жанг лавҳаларини кўпгина ажойиб бадиий асарларда тасвирлаб берган ёзувчидир. Учрашувларда у ўз хотиралари, ёзувчилик фаолияти, келгуси режалари ҳақида гапириб берди. Бошқа ёзувчиларнинг чиқиши ҳам учрашув қатнашчиларида катта таассурот қолдирди.

Г. КНЯЗЕВА.

ХАЛОСКОР

Сочларига оралаган оқ,
Икки ёнда қўлтиқ таёғи.
Ажаб, қандай бўлиб қолган
тоқ,
Нега унинг битта оёғи.
Ногоҳ ёдга тушади уруш,
Отишмалар, суронли йиллар.
Гўё кўргум бир қўрқинчли
туш,
Кўз ўнгимда қиронли
йиллар...
Йўловчилар ўйларми, йўқми,
Бунисини билолмам, аммо
Олиб кетган оёқни ўқми?..
Мени қийнар мазкур муаммо.
Жонланади тасаввуримда
Тажовузи ёвнинг Ватанга.
Ҳатто қилча жон бўлса
кимда,

Отлангани фронтга, жангга.
Ҳу, ўшанда бомбалар ўтни
Гирдобида қолган — шу
инсон.
Тутдай тўкиб душман
галасин,
Ундан қасос олган — шу
инсон.
Оналарнинг орзуси поймол—
Бўлмасин деб курашгани
рост.
Паймонаси уларнинг зинҳор
Тўлмасин деб курашгани
рост.
Оёқлари бутун гўдаклар
Кўпайсин-у, билмасин
ҳазон —
Дея қилиб эзгу тилаклар,
Оёғидан кечган — шу инсон!

Музаффар ТУРОБОВ.

КОМЕНДОР матрос Александр Бобрицкийнинг Қизил Байроқ орденли Қора денгиз флотида хизмат қилаётганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Зеҳнли йигит қисқа вақт ичида денгиз машқларига кўникиб, ҳозир сиёсий ва ҳарбий тайёргарликда олдинги ўринларда келмоқда. Суратда: Александр Бобрицкий машқ пайтида.

Ю. Ильенко фотоси, ТАСС.

В. И. ЛЕНИН ВАТАН ҲИМОЯСИ,

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси натижасида барпо этилган Совет социалистик давлати — янги ва олийтип давлатнинг ўз олдига қўйган вазифа ва функциялари капитализм гўркови ва коммунизм бунёдкори бўлган ишчилар синфининг оламшумул тарихий ролидан келиб чиқади. Ҳар қандай социал революциянинг асосий масаласи бўлган давлат ҳокимиятини, деб таъкидлаган эди В. И. Ленин, ишчилар синфи социалистик жамият қуриш ва уни қўриқлаш учун ўз қўлига олади.

Октябрь революцияси ғалабасининг дастлабки кунлариданоқ социализм ва коммунизм қуришнинг асосий, бош қуроли бўлган Совет давлати олдида қуйидаги энг муҳим сиёсий, иқтисодий ва мудофаа вазифалари турар эди: 1) ҳокимият тепасидан ағдариб ташланган, бироқ ҳали тугатилмаган эксплуататор синфлар қаршилигини бостириш: 2) социалистик мамлакатни идора қилиш, иқтисодий-хўжалик ва маданий ҳаётни тубдан қайта қуриш асосида янги жамиятни бунёд қилиш, 3) революция ғалабаларини, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар ҳокимиятини сақлаб қолиш, социалистик Ватанни ташқи душманлар ҳужумидан ҳимоя қилиш.

В. И. Ленин ва Коммунистик партия Совет давлатининг янги ҳокимиятни, меҳнаткашлар ғалабаси ва социалистик Ватанини империалистик давлатлар ҳужумидан мудофаа қилиш заруриятини ва бу соҳадаги вазифаларини илмий-назарий ва сиёсий-амалий жиҳатдан атрофлича асослаб ва белгилаб бердилар.

Социалистик ва коммунистик қурилишнинг барча этапларида Совет давлатининг мудофаа функциясини амалга оширишда Коммунистик партия раҳбарлик ва етакчилик қилмоқда.

Ишчи ва камбағал деҳқонлар революцияси ва социализм ғалабаларини ҳамда социалистик Ватанни мудофаа қилиш Совет давлатининг асосий функцияларидан бири бўлиб келмоқда. Социалистик давлатнинг бу функциясини В. И. Ленин чуқур ва атрофлича асослаб берди. У 1915 ва 1916-йилларда ёзган «Европа Қўшма Штатлари шиори ҳақида» ва «Пролетар революциясининг ҳарбий программаси» номли асарларидаёқ иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан нотекис ривожланиш капитализмнинг мутлақ қонуни эканлигини ва шунга кўра социализм барча мамлакатларда бир вақтда эмас, балки бир ёки бирнеча мамлакатда ғалаба қилиши мумкинлигини тўлиқ исботлаб бериш билан социализм қураётган давлатнинг ўзини империалистик давлатлар ҳужумидан мудофаа қилиши зарур эканлигини асослаб берди.

Капитализмнинг турли мамлакатларда ғоят даражада нотекис ривожланишидан В. И. Ленин қуйидагича қатъий хулоса чиқарди: «...социализм барча мамлакатларда бир вақтда ғалаба қозонолмайди. У дастлаб бир ёки бирнеча мамлакатда ғалаба қозонади, қолган мамлакатлар эса бирмунча вақтгача буржуа мамлакатлари ёки ҳали буржуа тараққиёти даражасига етмаган мамлакатлар бўлиб қолаберади. Бу ҳол бошқа мамлакатлар буржуазияси билан социалистик давлатнинг ғолиб пролетариати ўртасида низо туғдириши билан бирга, шу мамлакатлар буржуазиясининг социалистик давлат пролетариатини тор-мор қилишга очиқдан-очиқ интилишига ҳам сабаб бўлиши турган гап. Бундай ҳолларда бизнинг томонимиздан бўладиган уруш қонуний ва адолатли уруш бўлади. Бу уруш социализм учун, бошқа халқларни буржуазиядан озод қилиш учун олиб бориладиган уруш бўлади» (Асарлар, 23 том, 82—83-бетлар). 1917 йил 25 октябрдан эътиборан биз мудофаачилармиз, социалистик Ватаннинг ҳимоячиларимиз (Ленин).

Шунинг билан бирликда В. И. Ленин Совет давлати ташқи сиёсатининг бош принципи — социал тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши принципини олға сурди. Совет давлати социализм ғалабаларини, бутун дунёда тинчлик ишини оғишмай ва қаттиқ туриб ҳимоя қилиш, инсониятни агрессив урушлардан узил-кесил қутқариш учун ҳормай-толмай олиб бораётган ўзининг буюк ишини Бутунроссия Советларининг II съездида 1917 йил 26 октябрда қабул этилган Сулҳ ҳақидаги тарихий Декрети билан бошлаган эди. Бироқ, империалистик давлатлар совет ҳокимиятининг I жаҳон урушини тўхтатиш, аннексиясиз ва контрибуциясиз демократик сулҳ тузиш ҳақидаги таклифини рад этиб, Германия билан тузилган адолатсиз Брест сулҳимизга қарамай социалистик давлатни гўдаклигидаёқ бўғиб ташлашни, Россияда яна буржуа ва помешчиклар ҳокимиятини тиклашни кўзлаб, чет эл ҳарбий интервенциясини бошлаб юбордилар ҳамда гражданлар уруши олиб бораётган ички контрреволюцион кучларга ҳарбий, моддий ва молиявий ёрдам бердилар. Бундай шароитда Совет давлати ўзининг бутун куч-қудратини, ҳарбий ва моддий воситаларини революция ғалабаси ва социалистик Ватанни ҳимоя қилишга қаратди. Бу ишга бевосита В. И. Ленин раҳбарлик қилиб турди. 1918 йил 21 февралда Халқ Комиссарлар Совети «Социалистик Ватан хавф остида» деган декрети билан душманга қарши олиб борилаётган кураш қонуний ва муқаддас, адолатли ва мудофаа уруши эканлигини таъкидлаб, барча ишчи, деҳқон ва солдатлар оммасини буюк революцион мудофаа урушига чақирди.

Чет эл ҳарбий интервенцияси ва гражданлар урушида Совет давлати ғалаба қилди ва ишчи-деҳқон ҳокимиятини сақлаб қолиб, социалистик жамиятнинг моддий-техникавий базасини яратишга киришди. В. И. Ленин банклари ва ерлари национализация қилинган социалистик давлатнинг мудофаа куч-қудрати банклари хусусий ва ерлари помешчиклар қўлида бўлган капиталистик давлатнинг босқинчилик ҳарбий куч-қудратидан устун келажагини кўрсатган эди. «Ички сиёсат билан ташқи сиёсат бирбири билан чамбарчас боғланган. Буюк иқтисодий туб ўзгаришни дадиллик ва қатъият билан амалга оширадиган халқнинг улуғ қаҳрамонлигидан бошқа мамлакатни мудофаага қобилиятли қилиш мумкин эмас», — деб таъкидлаган эди у (Асарлар, 25 том, 399-бет).

Совет давлатининг ички ва ташқи вазифа ҳамда функциялари бир-бири билан чамбарчас боғланган ҳолда ҳал этилади. Чунончи, давлатимизнинг ички хўжалик — ташкилотчилик функциясини етарли ривожлантирмасдан туриб, яъни мамлакатнинг иқтисодий-хўжалик, молиявий ва техникавий куч-қудратини мустаҳкамламасдан туриб, унинг ҳарбий-мудофаа функциясини қониқарли таъминлаш мумкин эмас ва аксинча, мамлакатни империалистик давлатларнинг агрессияси хавфидан етарли даражада қўриқламасдан туриб, ички тинч бунёдкорлик ишларимизни муваффақиятли давом эттириш мумкин бўлмайди. Коммунистик партия ва Совет давлати социалистик қурилиш йилларида ҳам В. И. Лениннинг «...ўртоқлар, ҳушёр бўлингиз, мамлакатимизнинг ва Қизил Армиямизнинг мудофаа қобилиятини кўз қорачиғидай сақлангиз, бизнинг ишчи ва деҳқонларимиз ва уларнинг қўлга киритган муваффақиятлари жиҳатидан бир секунд ҳам бўшашишга йўл қўйишга ҳақли эмаслигимизни унутмангиз» (Асарлар, 33 том, 144—145-бетлар) деган доҳиёна васиятига амал қилиб келдилар. Социализмга ўтиш даврида Совет давлати меҳнаткашлар ҳокимияти ва ғалабаларини ҳам ички душмандан, ҳам империалистик давлатларнинг ҳарбий ҳужуми хавфидан мудофаа қилди.

ҚУДРАТЛИ АРМИЯ

СОВЕТ Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти куни арафасида областимизнинг барча шаҳар ва районларида Улуғ Ватан уруши ветеранлари билан учрашувлар, суҳбатлар бўлиб ўтди. Область партия комитети уюштирган бу тадбирларда ҳарбий қисмларда хизмат қилаётган ва истеъфога чиққан Совет Армияси офицерларидан 63 киши қатнашди. Суҳбатлар давомида улар Совет Армияси жангчилари босиб ўтган жанговар йўл ҳақида йиғилганларга ҳикоя қилиб бердилар.

ОҚҚЎРҒОНЛИКЛАР танк қўшинларининг истеъфодаги генерал-майори Фёдор Филиппович Вовк бошлиқ бир группа Совет Армияси офицерларини самимий кутиб олдилар. Меҳмон бўлиб келганлар орасида офицер Степан Мотолигин, В. И. Ленин номли Тошкент умумқўшин олий командирлик билим юрти ўқитувчилари подполковник Комил Чўтаев, майор Леонид Барелько ва бошқа ўртоқлар бор эди.

Улуғ Ватан уруши бошланган дастлабки кунлардаёқ етти мингдан ортиқ оққўрғонлик қўлига қурол олди. Оталар ва акалар даладаги ишларини кексалар ва ёшларга топшириб, ўзлари Ватан ҳимоясига отландилар.

Аёвсиз жанглар бошланди. Тенгсиз курашларда 3 минг оққўрғонлик қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Улар хотирасига ўрнатилган мемориал ёдгорлик ҳозир район марказидаги тепаликда кўкка томон мағрур бўй чўзиб турибди. Меҳмонлар мотамсаро она ҳайкали қаршисида ёниб турган мангу аланга олдида бир зум сукут сақлаб, ҳалок бўлганлар хотирасини эсладилар.

Мемориал ёдгорлик пойида қурилган жанговар ва меҳнат шон-шуҳрати музейи экспонатлари немис фашист босқинчиларига қарши жангларда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатган оққўрғонлик азаматлар жасорати ҳақида ҳикоя қилади. Кўргазма Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Анвар Калиев, Евгений Уткин, Иван Пятиковский, «Шуҳрат» орденининг тўла кавалерлари Нестер Твердохлебов ва Алкар Унгаров жасоратини мадҳ этувчи саҳифалар билан бошланади.

Меҳмонлар экспонатларни кўздан кечириб жанговар йиллар қаҳрамонлари билан яна ҳам яқинроқ танишдилар.

— Ўрта мактаб ўқувчилари СССР тарихи дарсида Улуғ Ватан уруши темасини мана шу музей залларида ўтишади,— деди Оққўрғон район партия комитетининг биринчи секретари Акмал Икромов.— Дарс давомида улар Ватан учун жонини фидо қилган ҳамқишлоқларимиз ҳаёти билан кенгроқ танишадилар. Бу тадбир ёшлар қалбидаги ватанпарварлик ҳиссуйғуларини яна ҳам кучайтирмоқда, уларни оталар ишига садоқат руҳида тарбиялашга кўмаклашмоқда.

Район меҳнаткашлари Буюк Ғалабанинг 30 йиллиги олдидан ҳозир катта тайёргарлик ишларини олиб бормоқдалар. Ғалаба шарафига «Оққўрғон» совхозида янги боғ яратилмоқда, жанговар шон-шуҳрат музейлари ташкил этилмоқда. Ватан уруши қатнашчилари билан учрашувлар ўтказилмоқда. Учрашувлар давомида омма эътибори хўжалик йилини муваффақиятли якунлашга, беш йиллик вазифаларини барвақт адо этишга қаратилмоқда. Район меҳнаткашлари бу йил гектар бошига ҳосилдорликни 38 центнерга етказиш ва 67 минг тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этиш учун ҳозирданоқ белни маҳкам боғламоқдалар.

...Сафар маршрути Султон Сегизбоев номли совхоз томон давом этди. Совхоз ишчилари кейинги йилларда пахта ҳосилдорлигини кескин даражада оширдилар. Ўтган йили улар барча қийинчиликларни мардонавор енгиб давлатга 12 минг 670 тонна «оқ олтин» армуғон этдилар. Бу муваффақиятга уруш ветеранлари алоҳида ҳисса қўшдилар.

Совхоз ишчиларидан 110 киши Ватан уруши қатнашчисидир. Сувчи Ўринбой Мадраҳимов қутурган душманни Берлингача қувиб бориб она қишлоғига ғалаба билан қайтди. Ҳозир у тўққиз фарзанднинг отаси, катта коллективнинг ҳурматли аъзоси. Ўғиллари Абдуқаюм билан Абдували ҳозир Совет Армияси сафида хизмат қилмоқда. Оталар ишига содиқ қолган фарзандлар Ватан чегараларининг дахлсизлигини кўз қорачиғидек сақламоқдалар.

Суратда: Улуғ Ватан уруши ветеранлари генерал-майор Ф. Ф. Вовк ва совхоз сувчиси Ў. Мадраҳимов ўзаро суҳбат чоғида.

ЖАНГОВАР ЙИЛЛАР ХОТИРАСИ

Шу совхоз ғишт терувчиси Муҳаммад Сулаймоновнинг қўли тегмаган иморат йўқ ҳисоби бу қишлоқда. Фронтдан қайтгач, албатта қурувчи бўламан, деб у кўнглига тугиб қўйган эди. Мақсадига эришди. Турар жойлар, боғча ва мактаблар, маданият уйи ва шифохоналар — ҳамма-ҳаммасида Муҳаммад аканинг ҳиссаси бор. Муҳаммад ака ўша жангу-жадал йилларини эсласа, беихтиёр кўзларидан ёш чиқиб кетади. У энг оғир участкаларда жанг қилиб, фашистларнинг ваҳшийлигини ўз кўзлари билан кўрган.

Совхоз ишчиларининг Совет Армияси генерал ва офицерлари билан бўлган учрашувида яна ўша жанговар йиллар хотирага олинди. КПСС Марказий Комитетининг «Совет халқининг 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида қозонган ғалабасининг 30 йиллиги тўғрисида»ги қарори муҳокамасига бағишланган бу учрашувни район партия комитетининг иккинчи секретари К. А. Ким очди. Султон Сегизбоев номли совхоз директори Тўхтамурод Исломов уруш ва меҳнат ветеранларини қизғин кутлади.

Йиғилганлар генерал майор Фёдор Филиппович Вовкнинг жанговар йиллар ҳақидаги ҳикоясини зўр қизиқиш билан тингладилар.

Фёдор Филиппович уруш бошланганда Львовда 64-танк полки командирининг ўринбосари эди. Душман ҳужум қилган куниёқ полк жанговар ҳолатга келди. «КВ» ва «Т—34» танклари душман йўлини кесиб чиқди. Ўшанда фашистларнинг моторлашган энг кучли дивизияси Львов томон бостириб келарди. Полк танкчилари тенгсиз жангларда фронт бўйлаб душман қўшинлари ҳаракатини бирнеча ҳафта тўхтатиб турди.

Ветеран офицер Москва, Сталинград, Курск учун бўлган жангларда ҳам иштирок этган. У хизмат қилган танк полки айниқса Москва остоналарида юксак жасорат кўрсатди. Биринчи марта фашистларнинг тиши шу ерда синди. Москва учун бўлган жангларда ярим миллионга яқин фашист ер билан яксон бўлди. Душманнинг 1300 танки, 2500 та тўпи мажақлаб ташланди.

Сўзга чиққан совхоз чорвачилик фермаси мудири Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Тошмамат Алижонов, подполковник Комил Чўтаев, офицер Степан Мотолигин, совхоз бригада бошлиғи Туроб Жонзоқов ўртоқлар ҳам фронтда ва фронт орқасида жасорат кўрсатган ватандошларимиз номларини ҳурмат билан тилга олдилар. Дарҳақиқат совет халқи кўрсатган оммавий жасорат туфайли бутун Европа фашизм зулмидан ҳалос бўлди. Совет Армияси халоскор армия сифатида бутун дунёга танилди. Озод бўлган қардош халқлар армиямиз жангчиларидан ҳамиша миннатдордирлар.

Суратда: Оққўрғон район жанговар ва меҳнат шуҳрати музейи залларида.

А. Мальцев фотолари.

Ж. НОСИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

УРУҒ САРА БЎЛСИН

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олдида бу йил катта ва масъулиятли вазифалар турибди.

Бу вазифалар КПСС Марказий Комитети декабрь (1974 йил) Пленуми қарорларида, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси тўғрисидаги қарорида белгилаб берилгандир. Саноат ходимлари эса кам ҳаражат қилиб, кўп ва сифатли маҳсулот етиштиришни, қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари билан ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни шиор қилиб олганлар.

Ҳаммамизга маълумки, қишлоқ хўжалик йилининг муваффақиятли якунланиши кўп жиҳатдан уруғликнинг сифатига боғлиқ. Шунинг учун ҳам халқимиз «Нима эксанг, шуни оласан», «Сара уруғ — ҳосил бўлиқ», деб бежиз айтмаган. Ҳозир сифатли уруғ тайёрлаш тўғрисида ғамхўрлик қилишнинг айни пайтидир. Яқинда область халқ контроли комитети область хўжаликларида уруғлик фонди жамғариш планининг бажарилиши, уруғлик сифати ва сақланишини назоратдан ўтказди.

Область ижроия комитети қишлоқ хўжалиги бошқармаси ва айрим район ижроия комитетларининг қишлоқ хўжалик бошқармалари, «Ташсадвинсовхоз» ҳамда область пахтакор совхозлар трестлари хўжаликларни уруғлик билан таъминлаш, уруғликни экишга тайёрлаш масаласига етарли эътибор бермаётганликлари қайд қилиб ўтилди.

Умуман, область бўйича бу йил анчагина миқдорда картошка, беда, шоли, каноп, бошоқли дон экинлари ва бошқа хил экинларнинг уруғлиги етишмаслиги маълум бўлди.

Бироқ, хўжаликлар ва районлараро маҳсулот алмаштириш ҳисобига ана шу камоматнинг ўрнини тўлдириш ва уруғликни экишга тайёрлаш юзасидан шошилинч тадбирлар амалга оширилмаяпти. Уруғлик тайёрлаш учун ажратилган техникалардан тўла ва юқори унум билан фойдаланилмаяпти. «Ташсадвинсовхоз» тресги бўйича 5 минг тонна картошка уруғлиги, 2,9 тонна беда, 112 тонна арпа уруғлиги етишмайди. Область пахтачилик совхозлари тресги бўйича эса 445 тонна шоли, 117 тонна маккажўхори, 550 тонна картошка, 62 тонна каноп уруғлиги етишмай турибди.

Бўстонлиқ ва Юқори Чирчиқ районларидаги хўжаликларни беда уруғлиги билан таъминлаш масаласи, айниқса, муаммо бўлиб қолмоқда. Текшириш ўтказилган куни эса кондициядаги 56 тонна уруғлик зарур бўлгани ҳолда амалда бирор тонна ҳам беда уруғлиги топилмади.

Шуни айтиш керакки, областдаги кўпгина хўжаликларда беда уруғлиги мутлақо етишмайди. Ваҳоланки, планда беда экиш мўлжаллаб қўйилган. Оҳангарон районидаги 12 та совхоздан 4 тасида («Олмалиқ», Будённий номли, Жданов номли, «Ғаллақудуқ» хўжаликларида) беда уруғлиги йўқ. Чиноз районидаги 10 колхоздан 5 тасида, (Охунбобоев номли, «Қизил Октябрь», Навоий номли, Киров номли, Собир Раҳимов номли колхозларда) Ўрта Чирчиқ районида 13 колхоздан 6 тасида (Ленин номли, «Северний Маяк», Куйбишев номли, «Коммунизм», Акмал Икромов номли, «Партия XXII съезди» колхозлари), Бўстонлиқ районидаги 12 хўжаликдан 6 тасида (Карл Маркс номли Жданов номли колхозлар, 11, 13-Чорвоқ» совхозлари ва «УзГЭС»нинг ёрдамчи хўжалигида) беда уруғлиги етарли жамғариб қўйилмаган.

Бўка,-Янгийўл районларидаги бир қатор колхоз хўжаликларида ҳам аҳвол шунга ўхшашдир.

Областдаги айрим район ва хўжаликларда шоли, картошка уруғлиги масаласи ҳам ижобий ҳал этилмаган. Бекобод районининг 8 та хўжалигида 229,7 тонна, «Победа», «Дзержинский», Ленин номли колхозларда 42,2 тонна уруғлик талаб қилингани ҳолда, амалда бирон килограмм ҳам шоли уруғлиги йўқ. Бу районда талаб қилинадиган 700 тонна картошка уруғлиги ўрнига атиги 83 тонна уруғлик бор, холос. Бўстонлиқ районида ҳам анчагина миқдорда картошка уруғи етишмайди.

Айрим районлардаги аҳвол бундан ҳам ачинарлидир. Гап шундаки, бир қатор хўжаликлар у ёки бу турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотиш планларини анча ошириб бажарган бўлишларига қарамасдан ана шу экинни экиш учун ўзларига керакли бўладиган уруғликни жамғариб қўймаганлар. Тўққизта райондан атиги иккитасидагина шоли уруғлигини жамғариш плани бажарилган, холос. 13 та райондан атиги 2 тасидагина эса беда уруғлиги жамғариш плани адо этилган.

Областдаги кўпгина районларда уруғликни экишга тайёрлаш жуда қониқарсиз бормоқда.

Кўпгина хўжаликларда кейинги вақтларда ўтказилган текширишлардан шу нарса маълум бўлдики, ғалла тозалаш техникасининг юқори унум билан, муттасил ишлаши таъмин қилинмаган. Районлар ва хўжаликлардаги 193 ғалла тозалаш машинасидан атиги 13 таси, беда уруғлигини тозалайдиган 27 та электромагнит қурилмасидан 21 таси ишлаётганлиги маълум бўлди. Айниқса, Оҳангарон, Бекобод, Бўка, Юқори Чирчиқ, Орджоникидзе ва Пискент районларида ана шу хилдаги техникаларнинг иши ёмон ташкил этилган.

Уруғ тозалайдиган пунктларда иш график асосида йўлга қўйилмаган. Натижада анчагина миқдордаги уруғлик белгиланган экиш кондицияси талабларига жавоб бермайди. Оққўрғон районида ўтказилган текширишда 39,1 тонна беда уруғлигидан атиги 1,7 тоннаси, Бўка районида эса 10,2 тонна уруғликдан атиги 4,7 тоннаси Қуйи Чирчиқ районида 16,5 тоннадан 7,7 тоннаси, Орджоникидзе районида 12,7 тонна уруғликдан 3,1 тоннаси, Пискент районида 17,1 тонна уруғликдан 5,2 тоннаси, Ўрта Чирчиқ районида 12,6 тонна уруғликдан 0,5 тоннаси кондиция талабларига жавоб беришлиги маълум бўлди. Шундай аҳволни Оҳангарон, Бекобод, Чиноз ва Янгийўл районларида ҳам учратиш мумкин.

Умуман, область давлат уруғчилик станциялари текширишдан ўтказган 1784,5 тонна шоли уруғлигининг 1019,5 тоннаси кондицияга тўғри келиши, шундан атиги 270 тонна уруғлик биринчи, иккинчи классга мансублиги аниқланди.

Областда ғалла экинлари уруғлигини тайёрлаш ҳам ҳалигача тугалланмаган.

Текшириш вақтида уруғлик маҳсулотларини сақлашга масъулиятсизлик билан муносабатда бўлинаётганлигига оид фактлар аниқланди. Кўпгина омборхоналар ичида тартиб йўқ. Айрим жойларда уруғликлар сичқон ва каламушларга ем бўлмоқда.

Область халқ контроли комитети бу масалани муҳокама қилди. Қишлоқ хўжалиги область бошқармаси, «Ташсадвинсовхоз» ва пахтакор совхозлар тресги раҳбарлари зиммасига бу камчиликларни тугатиш, ўн кун муддат ичида барча районлар ва хўжаликларни етарли уруғлик билан таъминлашга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқиш, бу тадбирлар ҳақида 1 мартга қадар область халқ контроли комитетига ахборот бериш топширилди.

Бошқарма ҳамда трест раҳбарларининг уруғлик фондини тўлдириш ва кондиция талабларига жавоб берадиган уруғликни тайёрлаш кўклам экишига фақат сара уруғ ҳозирлаш тўғрисида берган ваъдалари инобатга олинди.

Комитет область қишлоқ хўжалиги бошқармаси, район халқ контроли комитетларига уруғлик фондини жамғариш планини бажармаганликлари учун Бўстонлиқ, Бекобод районлари қишлоқ хўжалиги бошқармаларининг раҳбарларининг масъулияти масаласини кўриб чиқиб, бу соҳада талабчанлик ва назоратни кучайтиришни топширди.

Район ва шаҳар халқ контроли комитетларига уруғлик фондлар қандай сақланаётганлигини оммавий назоратдан ўтказиш, бунинг учун эса группа ва постларнинг активлигини кучайтириш, текшириш якунлари бўйича кўрилган чора-тадбирларнинг амалга оширилишини таъминлаш, ана шу асосда кўклам экишига зарур бўладиган уруғликларни тўла ва сифатли тайёрлаш топширилди.

П. КАБАЧКОВ,
область халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

ҒАЛАБА МАНБАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Совет давлати ўзини мудофаа қилиш ва ягона социалистик давлат бўлишига қарамай тинчлик учун кураш ишига кўп куч сарф қилди. Бироқ, 1941 йил 22 июнда фашистлар Германияси ҳужум қилмаслик тўғрисида шартнома бўлишига қарамай, уруш эълон қилмасдан, тўсатдан Совет Иттифоқига ўзининг тиш-тирноғигача қуролланган 190 дивизияси билан ҳиёнаткорона бостириб кирди. Тинч қурилиш даври тўхтаб қолиб, совет халқининг немис босқинчиларига қарши озодлик, мудофаа ва муқаддас уруши бошланди. Мамлакатимизнинг Шарқий чегараларида эса империалистик Япония ўзининг бир миллионлик Квантун армиясини СССРга ҳужум қилиш учун жанговар тайёргарликда тутиб турди.

КПСС ва Совет давлати «Ҳамма нарса фронт учун» шиори остида совет халқининг, армиямизнинг Ватан озодлиги ва мустақиллиги, социализм ғалабаларини ҳимоя қилишга қаратилган курашини ташкил этди ва унга раҳбарлик қилди. Бутун Советлар мамлакати жанговар ҳарбий лагерга айланди. Уруш давомида 1710 шаҳар, 70 мингдан ортиқ қишлоқ ва посёлка таланди ва вайрон қилинди: ҳаммаси бўлиб мамлакатимизга 2600 млрд.(урушгача бўлган нархлар билан) сўмлик моддий зарар етказилди, 20 миллиондан ортик совет кишилари ҳалок бўлди; уруш тинч қурилиш ишларимизни 10 йилдан ортиқроқ даврга кечиктирди. Урушдан кейинги халқ хўжалигини тиклаш ишлари Совет давлатидан катта моддий ҳаражатларни ва камида бутун бир бешйиллик даврни талаб этди.

Бироқ, совет ижтимоий ва давлат тузуми, Коммунистик партия, совет халқлари, СССР Қуролли Кучлари ва социализм немис фашизмига қарши олиб борилган Улуғ Ватан урушидан —ўта шафқатсиз тарихий синовдан мардонавор ва янада мустаҳкам бўлиб чиқди. Совет Армияси ёрдами туфайли Европадаги бирканча халқлар фашизм ва социал зулмдан озод этилди. Эндиликда бу ерда тузилган бошқа социалистик давлатларни Варшава Шартномаси остида ишончли равишда ҳимоя қилишга ёрдамлашишни Совет давлати ўзининг интернационал бурчи, деб билади.

КПСС ва Совет давлати Қуролли Кучларимизни ва мамлакатнинг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш билан биргаликда тинчлик учун, қаттиқ халқаро контроль остида ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун, жаҳон атом ва термоядро урушига қарши партия XXIV съезди белгилаб берган Тинчлик программаси асосида актив кураш олиб бормоқда. Империализм сақланиб қолар экан, агрессив урушлар хавфи қолаверади. Шу сабабли «КПСС социалистик Ватанни ҳимоя қилишни, СССР мудофаасини, Совет Қуролли Кучларининг қудратини мустаҳкамлашни партиянинг, бутун совет халқининг муқаддас бурчи, социалистик давлатнинг энг муҳим функцияси, деб билади» (КПСС Программасидан).

Совет социалистик давлати ўзининг ҳарбий-мудофаа функциясини амалга ошириш учун социалистик хўжалик системаси асосида яратилган миллий даромаддан ҳар йили зарур миқдордаги пул маблағларини мудофаа ишларини ташкил этиш ва ривожлантириш учун сарфлашга мажбурдир. Масалан, 1975 йилда мамлакатни мудофаа қилиш харажатлари учун СССР Давлат бюджетидан 17.430 миллион сўм маблағ ажратилди (бу ССР Иттифоқи бир йиллик умумий ҳаражатларининг тахминан 8 процентини ташкил этади).

СССР ўзининг ички тараққиёти, бир-бирига дўст бўлган ишчи ва колхозчи -деҳқон синфларининг ўзаро муносабатлари нуқтаи назаридан ҳозирги даврда армияга муҳтож эмас. Аммо, доимо авж олиб қуролланаётган, ер юзининг ҳали у ерида, ҳали бу ерида агрессив уруш олиб бораётган ёки бундай урушларнинг келиб чиқишига бевосита сабабчи бўлган, социалистик мамлакатларда эски тузумни ўрнатишга бўлган интилишидан ҳали ҳам воз кечмаган ҳамда миллий-озодлик ҳаракатлари, демократия, ижтимоий прогресс ва социализмнинг ягона душмани бўлган АҚШ бошлиқ империалистик система мавжуд экан, социалистик давлатлар ўз қуролли кучларини доимо шайлаб туришга мажбур.

Совет давлати ўзининг мудофаа функциясини унинг учун зарур бўлган моддий-техникавий воситаларни яратиш ва ривожлантириш, халқ хўжалигини ва маданий қурилишни янада ривожлантириш, гражданлик мудофааси ишларини ҳамда ижтимоий мудофаа ташкилотларининг фаолиятини тағин ҳам тараққий эттириш, Қуролли Кучлар шахсий составини Коммунистик партия ва Совет ҳукумати атрофига жипслаштиришга, армия билан халқ бирлигини мустаҳкамлашга жангчиларни мардлик, жасурлик, қаҳрамонлик руҳида ва социалистик мамлакатлар армиялари билан жанговар дўстлик руҳида, коммунизм қураётган советлар мамлакатини ҳимоя қилишга ҳамма вақт тайёр туриш руҳида тарбиялаш йўли билан ҳам амалга оширади. Ватанни ҳимоя қилиш, Совет Қуролли Кучларида хизмат қилиш совет гражданининг юксак ва фахрли бурчидир. Совет давлатининг мудофаа функциясини амалга ошириш, давлат хавфсизлигини қўриқлаш армиямиз шахсий составидан ҳам ва бутуч совет халқидан ҳам қатъий интизомни, уюшқоқлик ва ҳушёрликни талаб этади.

Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати социалистик мамлакатлар, жаҳон прогрессив ва тинчликсевар кучлари томонидан астойдил қўллаб-қувватланмоқда. СССР ва социалистик системадаги бошқа давлатларнинг иқтисодий ва ҳарбий-техникавий кучқудратларининг ўсиши капиталистик давлатларни, ҳатто энг йирик ва қудратли АҚШни ҳам ўз ташқи сиёсатида ўйлаб иш юргизишга, социалистик дунё билан савдо ва бошқа шаклларда бевосита алоқа қилишга мажбур этмоқда.

«1975 йил, — дейилади КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида, — биз Улуғ Ватан урушидаги ғалабанинг 30 йиллигини нишонлайдиган йил бўлади. Бу урушда совет халқи оммавий қаҳрамонлик ва мардлик кўрсатди, социалистик Ватан ор-номуси, озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилди, дунё халқларини фашистлар асорати хавфидан омон сақлаб қолди. Улуғ ғалаба юбилейини муносиб кутиб олиш, уни меҳнат фронтида янги муваффақиятлар билан нишонлаш — ҳар бир совет кишисининг ватанпарварлик бурчидир».

М. ФАЙЗИЕВ,
У. ЧОРИЕРОВ.
юридик фанлари кандидатлари.

ҲАРБИЙ-ВАТАНПАРВАРЛИК САҲИФАСИ № 116-117

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ районидаги «Правда» колхози чорвадорлари қишловни муваффақиятли ўтказиб, қўзилатиш мавсумини бошлаб юбордилар. Колхознинг илғор чўпони Карим Маражабов бу йил ҳар 100 бош қўйдан 115 тадан қўзи олиш учун курашмоқда. Ҳозир чўпонотарида қўзилатиш бошланиб кетди. Улар қўзиларнинг соғлом ва бақувват бўлиб ўсиши учун зарур тадбирларни амалга оширмоқдалар. Суратда: К. Маражабов.

Э. Ботиров фотоси, (ЎзТАГ).

НАВБАТ— РЕСПУБЛИКА КЎРИГИГА

Яқинда трактор заводи маданият саройида агитацион-бадиий бригадалар ва агитаторларнинг область кўриги бўлиб ўтди. «Беш йиллик одимлари» шиори остида ўтган кўрикда Тошкент шаҳри ва областининг 11 коллективи икки кун давомида ўз маҳоратини намойиш этди.

Жюри ҳайъати «Қизил матбаачи» клубининг «Полиграфчилар овози» халқ агиттеатрини кўрик ғолиби деб топди. Электрон техника заводи клубининг агитбригадаси иккинчи, трактор заводи маданият саройининг бадиий агитбригадаси учинчи ўринни олди.

Энди ғолиблар 23 февралдан 3 мартгача тўқимачилар маданият саройида ўтадиган республика кўригида иштирок этадилар. Бунда барча областлар кўрикларида ғолиб чиққан 23 коллектив ўз маҳоратини намойиш қилади.

Ю. УТЕШЕВ.

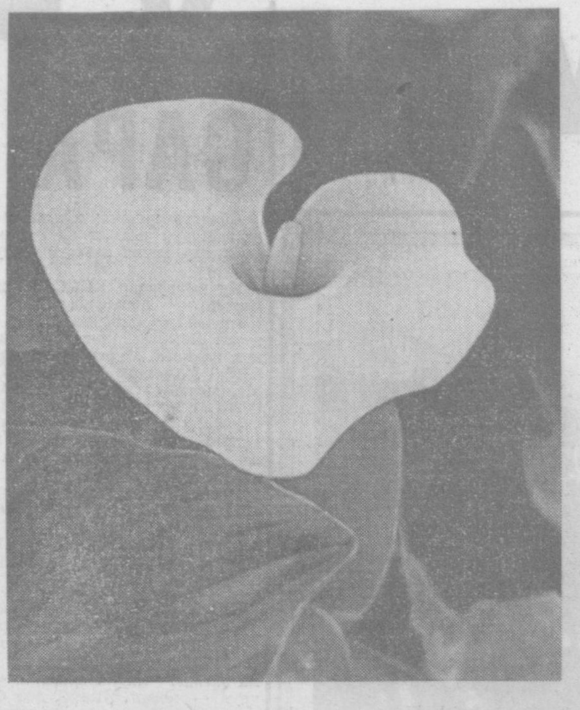

Гул. А. Абалян фотоэтюди.

ПЛАКАТЛАР ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

«Халқлар дўстлиги» орденли «Ўзбекистон» нашриёти янги плакатларни босмадан чиқарди.

Рассом Д. Махотининнинг «Ишчи номи билан фахрланаман» номли плакати социалистик Ватаннинг авангард синфига бағишлангандир. Унда ишчилар синфининг яратувчилик фаолияти, куч-қудрати ўзининг ёрқин ифодасини топган.

«Шон-шарафлар» деб номланган плакатнинг муаллифи эса рассом О. Арутюновдир. Рассом ўзининг бу ишида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги тантанали кунларини тасвирлаган. Нашриёт, шунингдек, республикада халқ хўжалигини ривожлантиришга бағишланган плакатларни ҳам босмадан чиқарди.

Н.УМАРОВ.

ЧИРЧИҚЛИКЛАР—СОВРИНДОР

Маданият ва оқартув муассасаларининг республика юбилейига бағишланган социалистик мусобақаси якунларига кўра Чирчиқ шаҳар химиклар маданият саройи ғолиб деб топилди ва биринчи даражали диплом билан мукофотланди.

Химиклар маданият саройи ходимлари омма орасида катта маданий-оқартув ишлари олиб боришмоқда. Турар-жой массивларида бадиий-ҳаваскорлар концертлари қўйиб туришади.

Маданият саройида 20 дан ортиқ турли тўгараклар ишлаб турибди. Айниқса, химиклар халқ театри, «Ритм» ёшлар эстрада ансамбли томошалари доимо катта қизиқиш уйғотади. Лекторийлар, маданият университети, интернационал дўстлик тўгарагининг машғулотларига ҳам жуда кўп киши тўпланади. Яқинда маданият саройи ходимлари Буюк Ғалабанинг 30 йиллиги шарафига янги социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар.

С. ТИТОВ.

ИККИ ТОМЧИ ЁШ

ҲИКОЯ

Лейтенант Аҳмедов ҳикоясини тугатгач, чуқур хўрсиниб қўйди. Кимдир унга сигарета тутди.

Саксовул баралла ёнар, унинг чарсиллаган товушигина биз, офицерлар давраси сукутини бузар эди. Даврамизда анчагача ҳикоямизни тинглаб ўтирган подполковник Султонов чеккада ётган саксовуллардан бирини гулханга ташлаб яқинимизга сурилди.

Биз унга қизиқсиниб тикилдик.

— Ҳикоянгиз, лейтенант, менга бир воқеани яна эслатди. Ўшани унутай, деб кўп уриндим, бўлмади.

Подполковник папирос тутатди. Йўталиб, яна устма-уст тортди.

— Бу воқеага ўттиз йилча бўлди. Аммо ҳануз ёдимда. Ўшанда урушнинг иккинчи йили борарди. Полкимиз Тошкентда янги солдатлар билан тўлғазилаётган пайт эди. Мен бўлинма командири эдим. Янги келган солдатлардан Аҳмад дегани мендан бир кун уйида ётиб келишини жуда илтимос қилди. Уни тушундим: болачақаси Тошкентда. Эрта-индин фронтга жўнаймиз. Рухсатномани рота командиридан олиб беришга уриндим. Жавобгарликни бўйнимга олдиму, Аҳмаднинг олдига югурдим. Хурсандлигини кўрсангиз эди!

— Бир умр қарздорман, ўртоқ сержант!

У ўйинга тушиб кетди. Субординацияни ҳам унутиб мени қучоқлаб ўпа кетди. Зўрға қучоғидан қутилдим. Забардаст, хушбичим йигит эди у! Унинг қувончи сабабини эртасига яна чуқурроқ тушундим.

Эртасига пешин вақтида капитан мени чақириб, кечқурун жўнашимизни айтди. Йигитларни шай қилишни буюрди.

Дарров Аҳмадни эсладим. Унинг рухсатномаси кеч соат ўнда тугар эди. Огоҳлантиришга вақт зиқ. Ўзим уйига боришга қарор қилдим.

Нари-бери отланиб, ўрнимга ёрдамчини қолдирдим.

Аҳмаднинг уйи шаҳарнинг чеккасида экан. Топиб бордим.

Ичкарига кирдим. Ҳовли анчагина катта экан. Ўртада шоҳсупа. Унда пар ёстиққа ёнбошлаб Аҳмад ўтирарди. Ёнида тўрт ёшлар чамаси қизча. Мени кўра солиб, ўрнидан турди. Зўрлаб ёнига ўтқазди. Унга вазиятни тушунтирдим. Унинг қувноқ чеҳрасига ўйчанлик тушди.

— Ақида! — деб кимнидир чақирди.

Шу заҳоти ошхонадан йигирма-йигирма икки ёшлар чамаси бир жувон чиқди. Гулдор кўйлаги ўзига жуда ярашган, қора сочларини иккита ўрган. Бир зум унга маҳлиё тикилиб қолдим. Шарқ гўзали, деб айтса бўларди, дўстлар! Минг бир кечани беихтиёр эсладим.

— Опа! — қичқирди қизча ва қўлларини чўзиб унга интилди.

Бағрига киргач, бизга кулди. Она-бола бир олманинг икки палласи эди. Улардан кўз узолмадим.

— Тезроқ ошингизни суза қолинг, — деди Аҳмад ва шошиб унга мени таништирди:

— Командиримиз келибдилар...

Ақида менга ёлвориб тикилди. Унинг нигоҳида мен шафқатни ҳам, меҳрини ҳам, зўр илтижони ҳам уқдим.

— Командир, келинг, ошдан олдин бироз ичайлик.

Аҳмад гулдор пиёлани узатди. Уни индамай бўшатдим. Иккинчисини ҳам. Кейин Ақида сузиб келган ошни тоза урдик.

— Ақидахон, бир эшитай. Сўнг кетай, — деди Аҳмад лаганни олаётган хотинга.

Бир зумда жувон қўлида дутор билан даврамизга келди. Дастлаб ийманди, мендан. Аммо эрининг ишорасидан сўнг ҳазин «Муножот»ни бошлади.

Йўқ, ўртоқлар, бу куй ёки қўшиқ эмас, ўзга бир олам эди. Бу ҳаёт мадҳи эди. Ичичимдан сел бўлиб ўтирдим. Шунда бошлиқни унутдим. Фақат Аҳмад кийиниб олдимга келганидагина хушимни йиғиштирдим.

— Кетаяпсизми? — деди оҳиста Ақида.

Шартта орқамга ўгирилиб ташқарига чиқдим. Эр-хотинни ёлғиз қолдирдим.

Улар хайрлашувининг ҳижронли онлари гувоҳи бўлишини истамадим. Эшик ёнида қизчани кўрдим. Этагимга ёпишди. Уни қучоқлаб ўпдим. Кейин Аҳмад чиқди. Кўзларида чуқур ўйчанлик. Қизчани бағрига олиб ўпди. У бўлса, қўлчаларини адаси бўйнига солиб, шўхлик қиларди. Кейин менга тикилди:

— Қачон келасиз, амаки?

Индамадим. Аҳмад уни ерга қўйди.

— Хайр, қизалоғим, — деди ва орқасига қарамай кетди.

— Хайр, оппоқ — дада! деди қизча ва остонада пайдо бўлган онасига ёпишди.

Мен шартта орқамга ўгирилиб Аҳмад кетидан чопдим. Кўнгилчан эмасман, ўртоқлар, сира ҳам. Аммо шу топда йиғлагим келди. Шу топда Аҳмад дардининг тубига етдим. Гўзал хотини, ширин қизчаси ҳижронини юракдан англаб кетдим.

Фронтда бир йилча бирга жанг қилдик. Аҳмад моҳир пулемётчи бўлиб, тоза фашистларни қийратди. Ҳар гал хат олганида қувнашини кўрсангиз эди! Ўан ҳам бўш вақт қолди, дегунча қўлига қалам оларди. Узоқ ўйлаб, кўп ёзарди. Зимдан унга боқиб, кўз олдимга уйдагилари келарди. Эр-хотин қандай севарди бир-бирини!

Менинг юрагимда бўлса Ақида чалган «Муножот» ҳамон жаранглаб турарди. Бу куй сеҳрини на ўқлар визиллаши, на бомбалар портлаши, на миналар чийиллаши бузарди. Ўзимда Аҳмадга нисбатан аллақандай яқинлик сезардим. Бу орада менга взводни топширишди, Аҳмад бўлса унда пулемёт расчёти командири эди. Қувноқ ва самимий ўртоқ эди у.

Курск остоналаридаги жанглардан бирида сержант Аҳмад Жалолов оғир жароҳатланди. Госпиталга борганимда врачлар соғайишидан умид йўқлигини айтишди. Кўргани кирганимда у заиф жилмайди. Гапиришга ҳам мажоли йўқ. Овутдим, далда бердим. У индамай эшитди. Кейин мени ёнига яқинроқ имлади.

—Лейтенант, — шивирлади у, — биламан, ишим чатоқ.

Пешонасидан реза-реза тер чиқди. Фавқулодда ирода кучи билан зўрға давом этди:

— Ақида, Дилдорни ёлғиз қўйма. Соғ қайтсанг, унга...

Аҳмад оғир хурсинди. Врач менга кетишни имлади.. Аммо у «қол» деб кўзлари билан ишора қилди.

— Уни хафа қилма...

Бу унинг сўнгги сўзлари эди. Врачларининг ҳаракатлари кор қилмади.

Унинг кўзларини ўз қўлим билан юмдим. Шунда Аҳмаднинг ёноқларига думалаган икки томчи кўз ёшини кўрдим. Беихтиёр ҳаёлимга Ақида ва Дилдор келди. Бу ёш томчилари уларни умрбод кўролмай кетаётганидан, жудолик қайғусидан талпинган қалб оҳи эканлигини тушундим. Кўз олдимда жажжигина Дилдор пайдо бўлди. Юрагимни эзиб келган туйғудан дод деб ташқарига отилдим.

Ҳаммамиз ҳикоячига бирдан юзланиб бир савол бердик.

— Кейин-чи, кейин нима бўлди?

Подполковник ўчиб қолган папиросини гулханга итқитганча ўрнидан туриб кетди.

Ҳамдам СОДИҚОВ.

▲ ЧИНОЗ. Бу ерда қад кўтараётган янги турар-жой, маъмурий ва маиший бинолар шаҳар ҳуснига ҳусн қўшмоқда. Яқинда шаҳар марказида яна бир кўркам мактаб биноси комплекси фойдаланишга топширилди. Суратда: 2500 ўқувчига мўлжалланган янги мактабнинг умумий кўриниши. А. Абалян фотоси.

Спорт

КУЧЛИЛАР САФИДА

Ленинградда енгил атлетика бўйича ёпиқ бинода мамлакатнинг навбатдаги шахсий-команда чемпионати ниҳоясига етди. Чемпионатда Ўзбекистон вакиллари ҳам иштирок этдилар.

400 метрга югуришда чирчиқлик Геннадий Иванов 48,7 секунд натижа кўрсатиб, бронза медалини қўлга киритди. Ўзбекистонлик спортчилардан яна икки киши юқори ўринларга кўтарилишди. Андижонликлардан З. Ахтямова 1500 метрга, С. Ўлмасова эса 3000 метрга югуришда фахрли тўртинчи ўринни эгаллади.

«АВТОМОБИЛИСТ» ПЕШҚАДАМ

Кеча «А» класс биринчи группа командалари ўртасида волейбол бўйича мамлакат аёллар чемпионатининг III тур ўйинлари старт олди. Биринчи матчда Тошкентнинг «Автомобилист» командаси волейболчилари Ленинграднинг «Буревестник» командаси билан учрашдилар.

Эркаклар ўртасидаги чемпионатда эса пойтахт динамочилари иккита ғалабани қўлга киритишди. Улар аввал «Буревестник» (Тбилиси) командасини, кейин эса «Маҳсул» (Боку) волейболчиларини 3:0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

ТАБИАТ ОЛАМИДА

КОКОС ЁНҒОҒИ

Олимлар ёнғоқ мевали ўсимликларнинг алоҳида группасига элликка яқин ёнғоқ турини киритишади. Улар ичида энг ажойиби кокос ёнғоғидир. Бу ёнғоқ мевасини Филиппин ва Индонезияда, Ҳиндистон ва Африка мамлакатларида, Жанубий Америка ҳамда Океанияда севиб истеъмол қилишади. Ер юзида 450 миллион атрофида шундай хурмо дарахти бўлиб, улар бир ярим миллион гектар майдонни эгаллайди.

Гап фақат шундагина эмас. Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, бу дарахт тропик ўлкаларда миллионлаб кишини боқади. Боқадигина эмас, балки уларни кийинтиради, бошпана беради, денгизда сузишда ҳам қўл келади. Бу ёнғоқ дарахтнинг танаси 25—30 метр узунликдадир. Маҳаллий аҳоли ундан қайиқлар ясайди, кемалар, қайиқлар учун мачталар. умуман, юзлаб деталлар тайёрлайди, қуруқликда уйлар қуради.

Сарвқомат бу дарахтнинг чўққисида узунлиги етти метр, кенглиги бир метр келадиган барглардан иборат ўзига хос тож бўлиб, аҳоли баргларни уйнинг томига ёпади, баргнинг пишиқ толаларидан эса арқонлар, чўтка ва супурги, шляпа ва ҳатто палос тайёрлайди. Дарахтнинг ёш барглари эса салат тариқасида овқатга солинади, қоғоз ишлашда хомашё хизматини ўтайди.

Аммо буларнинг ҳаммаси кокос дарахтининг меваси келтирадиган наф олдида ип ешолмайди. Дарахт 5—10 ёшлигида мевага киради, ёнғоғи эса йил давомида пишиб боради. Бироқ, у кузда йиғиб олинади, деган маънони билдирмайди. Тропик ўлкаларда қиш бўлмаслиги сабабли бу дарахт йилнинг исталган ойида гуллаб, меваси сентябрь ёки апрель, июль ва январда ҳам етилаверади. Унинг меваси — кокос ёнғоғи дастлаб пишган вақтида бир ярим литр тиниқ, ширин ёки нордон тўйимли шарбат беради. Мева пишаборган сари унинг шарбатида мой томчилар пайдо бўлади ва маълум вақтга келиб, машҳур кокос сути таркиб топади. Бу сут сигир сути каби оқ ранг бўлиб, мазаси ҳам ундан қолишмайди. Тўла пишиб етилган кокос меваси эса сутни эмас, кўпроқ тухумни эслатади. Мевасининг гўшти 60—65 процент мойдан иборат бўлиб, бир килограмм тўйимлилиги жиҳатидан етти минг калорияга эга.

Умуман, битта кокос дарахтидан юз дона мева, бир гектар ердан эса бир тоннадан ортиқ кокос мойи олинади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

ҚАРИНДОШ-УРУҒЛАРИНГИЗ ВА ТАНИШЛАРИНГИЗНИ ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР КУНИ

8-МАРТ БАЙРАМИ БИЛАН

ТАБРИКЛАШНИ УНУТМАНГ!

25—28 ФЕВРАЛЬ КУНЛАРИ ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАЛАРИ ОДАТДАГИДАН 50 ПРОЦЕНТ АРЗОН ҲАҚДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

8 МАРТА

Бошқа шаҳарларга юборилиб топшириш муддати кўрсатилган табрик телеграммалари 29 ФЕВРАЛГАЧА; маҳаллий телеграммалар 6 МАРТГАЧА қабул қилинади.

Сизнинг бошқа шаҳарларга жўнатиладиган буюртмали-пул переводларингиз олдиндан расмийлаштириб қўйилса, савдо ходимлари байрам совғангизни адресатга ўз вақтида етказиб берадилар.

Буюртмали пул-переводларини расмийлаштириш, шаҳарлар, ва буюмлар рўйхати билан ҳамма алоқа бўлимларида танишиш мумкин.

ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАЛАРИ, ХАТЛАР, ОТКРИТКАЛАР, БАНДЕРОЛЛАР ВА ПОСИЛКАЛАР ЖЎНАТИШНИ

СЎНГГИ КУНЛАРГА ҚОЛДИРМАНГ

Почта жўнатмаларида албатта олти рақамли индексни, телеграммаларда адресатга хизмат кўрсатадиган алоқа бўлимини ёзиб кўрсатинг.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ АЛОҚА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТЕХНИКА БОШҚАРМАСИ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Қувноқ стартлар. 19.35 — **«Ахборот».** 19.50 — Кўплаб сифатли товарлар ишлаб чиқарамиз. 20.20 — **«Ахборот».** 20.40 — «Мардлик-мангулик». 21.10— Концерт. 21.45 — Дала ишлари кундалиги. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Қилич ва қалқон** (3-серия). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 10.00— ТОШКЕНТ. 10.05 — Янгиликлар. 10.15 — Кинофильм. 10.45 — **Телеминиатюралар.** 11.25 — Кинокўрсатув. 12.30 — Ҳужжатли фильм. 13.00 — Ўқув кўрсатуви. 18.30 — МОСКВА. Мультфильмлар. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — **Ҳайвонот оламида.** 20.20 — **Қайноқ қор** (бадиий фильм). 22.00 — Кино экран янгиликлари. 22.30 — Оқ йўл. 24.00 — Спорт кўрсатувлари. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.05 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22|II да **Травиата,** 23|II да **Доктор Айболит** (кундузи), **Рус кишилари** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22|II да **Олтин девор,** 23|II да **Чақмоқ.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22|II да **Туркман қизи,** 23|II да **Олифта** (кундузи), **Жоним фидо** (кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 22|II да **Ҳар хонадонда байрам** (19.00), 23|II да **Трибунал** (12.00), **Ҳар хонадонда байрам** (17.00).

КИНО

Осмон қучоғидаман — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Улик мавсум — «ҚОЗОҒИСТОН» (12.00, 13.00, 16.00, 17.00, 20.00), «ВОСТОК» (18.00, 21.00).

Ватан учун — «ВОСТОК» (10.00, 12.00, 14.00, 16.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 15.00, 19.00, 21.00).

Угай она — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

УЙ-ЖОЙ ВА ЖАМОАТЧИЛИК БИНОЛАРИНИ ТИПОВОЙ ВА ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬ ЛОЙИҲАЛАШ-ЗОНАЛЬ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТИ

(Таш ЗНИИЭП)нинг

ҲИСОБЛАШ МАРКАЗИ

умумий қоидага биноан

«М-222» ВА «МИР-1»

электрон-ҳисоблаш машиналари вақтидан фойдаланишга

РУХСАТ БЕРАДИ

Справка учун телефонлар: 46-07-16; 46-03-86.

Тошкент область матлубот жамияти тайёрлаш бошқармасининг правлениеси, партия ва касаба союз ташкилотлари бошқарма бошлиғи Х. Х. Абдуллаевга онаси

Муҳаббатхон

ДАДАМИРЗАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 01240. Ўзбекистон Компартияси, Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 Б—2467.